

Ran Singh v. The State of Punjab, etc, (Rains, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਕੋਲ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਚਮਨ ਲਾਲ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(5) ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਲਈ ਅਸਲੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਏ. ਐਸ. ਬੈਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.

ਰਣ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1005.

13 ਮਈ 1975 ਈ.

ਪੇਪਰਸ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XIII) — ਧਾਰਾ 3(1), 32-ਏ, 32-ਬੀਬੀ ਅਤੇ 32-ਈ—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 31 (2-ਬੀ)- ਧਾਰਾ 32-ਬੀ. ਕੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਧਾਰਾ 3, 32-ਏ ਅਤੇ 32-ਈ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੈ— ਧਾਰਾ 31 (2-ਬੀ)- ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੇਪਰਸ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਐਗਰੇਰੀਅਨ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਬੇਲਗਾਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ 10 ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਈ.ਪੀ

ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ, ਆਰਥੀ ਟਰੇਰੀ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਇੱਕਮਾਤਰ ਅਖਤਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿੱਘਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ 20 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਇਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੪)

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 32-ਏ ਅਤੇ 32-ਈ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦਾ ਖੇਤਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 10 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੱਕ ਵੀ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 32-ਏ ਅਤੇ 32-ਈ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ; ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ। ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਾਲਕੀ * ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੀ ਮਾਲਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 10' ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 32-ਏ ਅਤੇ 32-ਈ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੮)

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2-ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 31 (2-ਬੀ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਉਂਦੀ।

(ਪਰਾ 11)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਮਿਤੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਅਤੇ 15 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ 13.88 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। *

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ।

ਜੇ.ਐਸ ਵਾਸੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਪੰਜਾਬ), (ਐਸ.ਕੇ. ਸਿਆਲ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ), ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਰਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ, (ਬੈਂਸ, ਜੇ.)

ਨਿਰਣਾ

B AINS, J.— (1) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 15 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ 13.88 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ 'ਏ')। ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ

ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦਾ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਚਿਤ ਫਾਰਮ ਆਇਆ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ 5 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ 25 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸਨੂੰ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਦੇ ਹੁਕਮ (ਅੰਕਸ਼ਾ 'ਬੀ') *ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ*। ਇਹ ਕੁਲੈਕਟਰ (ਨਕਲ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ') ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਨਕਲ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਬੀ') ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2066 ਆਫ 1963; ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਬੀਬੀ ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

ਟੀ

“32-ਬੀ.ਬੀ. ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ।

(1) *Eve Everyidlandowner oriatenant I* ¹ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-B ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ, ਜਿਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ (ਸੋਧ) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1958, ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ

ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਰਟ ਕੀਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 32-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ:

ਬਸ਼ਰਤਕੇ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

(a) ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੋ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 32-ਕੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

4

ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਲੈਕਟਰ *mqy* ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿੱਟ।"

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਟੋਰ ਐਗਰੇਰੀਅਨ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਲਗਾਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਲੈਕਟਰ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ 10 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਆਈ.ਜੀ

Ran Singh v. The State of Punjab, etc. (Bains, J.)

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿੱਘਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ 20 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

"3. ਆਰਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾ:

- (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੱਸੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅੱਸੀ ਏਕੜ:

(ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,-

- (a) ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ ਚਾਲੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਚਾਲੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੌ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੌ ਏਕੜ; ਅਤੇ
- (b) ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੀਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਚਾਲੀ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸ਼ਬਲ ਸੀਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ।— ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ, ਭਾਵ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਧੂ ਸੈਂਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਏ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਛੱਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ: -

"32-ਏ. ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਛੱਤ:'

- (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

■r¹ ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਸੀਡਸ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।"

ਆਈ

- (6) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 32-ਏ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"32-ਈ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਣ।— ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ-

(a) ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ' ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਸਮੇਤ ਸੰਭਾਵੀ ਹਿੱਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੋਝਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣਗੇ; ਅਤੇ

(b) ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਿੱਤ * ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੇਂਜ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਗਿਰਵੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣਗੇ।"

(7) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਇਰਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ]ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਸੀਡਬਲਯੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ

Ran Singh v. The State of Punjab, etc. (Bains, J.)

ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

(8) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 32-ਏ ਅਤੇ 32-ਈ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦਾ ਖੇਤਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 10 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਵੀ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟੀਈਏ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 32-ਏ ਅਤੇ 32-ਈ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੀ ਮਾਲਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਸਨ; ਪਰ ਇੱਥੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-BB ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 10 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੱਕ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(9) ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਿਆਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ *ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ* ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2-ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ *ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 31^ਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ - ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1976)2

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14 ਅਤੇ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(1) A.I.R. 1967 Pb. 198.

(10) ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪੀਦਗਲਵਾਰੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

"ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ (i) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਭਰਮਪੂਰਣ ਹੈ, ਜਾਂ (ii) ਜੇਕਰ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਕੋਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ; ਜਾਂ (iii) ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (iv) ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ 25 ਵੀਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 31 (2-ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 19(1) (f); ਜਾਂ (v) ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(11) ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2-ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ

ਪ੍ਰੋਸ ਕ੍ਰਾਈਬਡ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਆਪਹੁਦਰੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨਮਾਨੇ ਅਖਤਿਆਰ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਾਰੀਆ ਤੋਂ 20 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 32-ਏ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(12) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਲੈਕਟਰ (ਅਨੈਕਸਰ 'ਏ') ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਨੈਕਸਰ 'ਬੀ') ਦੇ "ਅਪਵਿੱਤਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

NK &

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

Ran Singh v. The State of Punjab, etc. (Bains, J.)

(1) A.I.R. 1967 Pb. 198.